

PRACE PROJEKTOWE W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

Wytyczne do korzystania z przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych w zakresie prac projektowych i twórczych prac projektowych (stan prawny z dnia 25.05.2006r)

Znowelizowanie ustawy z dn. 29 stycznia 2004r Prawo Zamówień Publicznych miało na celu ułatwienie i usprawnienie procedur umożliwiających uzyskiwanie zamówień publicznych i sprawniejsze wydatkowanie zaplanowanych środków finansowych często pochodzących z dotacji z Unii Europejskiej.

- Ponadto przewidziano w ustawie zmianę progów finansowych wartości zamówienia od których uzależniano zakres stosowania przepisów ustawy, znacząco je podnosząc,
- Zlikwidowano także nadmierną restrykcyjność w stosunku do przedkładanych w postępowaniu dokumentów skutkujące bardzo często unieważnianiem postępowań, dopuszczając możliwość uzupełniania w trakcie postępowania dokumentów i korygowania błędów w tych dokumentach,
- Wprowadzona także równoważną możliwość posługiwania się w prowadzeniu korespondencji pocztą elektroniczną,
- Ograniczono obowiązek uzyskiwania zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w formie decyzji administracyjnej wprowadzając konieczność informowania o zamiarze udzielenia zamówienia powyżej określonego progu finansowego i w określonych trybach – negocjacje, zamówienia z wolnej ręki.

Wprowadzenie tych i innych zmian w ustawie powinno uprościć korzystanie z przepisów w niej zawartych i przyczynić się do sprawniejszego udzielania zamówień publicznych.

Stwierdzenie że znajomość przepisów pomaga a nie szkodzi ma pełne uzasadnienie w postępowaniu przewidzianym ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Architekci zamierzający uczestniczyć z powodzeniem w postępowaniach przewidzianych w Prawie Zamówień Publicznych zmierzających do uzyskania zlecenia na prace projektowe winni zapoznać się z tekstem ustawy obowiązującym od 25 maja 2006r. a szczególnie zwrócić uwagę na zapisy ustawy dotyczące problematyki zamawiania prac projektowych i twórczych prac projektowych.

Niniejszy tekst który może być pomocny przy podjęciu decyzji o uczestnictwie w postępowaniu o uzyskanie zamówienia publicznego dotyczącego twórczych prac projektowych odnosi się wyłącznie do tego zagadnienia.

Pojęcie twórczych prac projektowych zostało zdefiniowane między innymi w zapisie w **art. 2 pkt. 5** a także w **art. 91 ust. 2** ustalając między innymi że

najkorzystniejszą ofertą w przypadku tych prac jest **najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia**. A więc także i przede wszystkim kryteriów jakościowych. Warunek ten musi być także brany pod uwagę w przypadku łączenia zamówienia na prace projektowe z robotami budowlanymi o czym mowa w **pkt. 8 art. 2**. Przedmiot zamówienia na roboty budowlane określa się za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych **art. 31. ust. 1**, a więc wynika z tego wprost że Zamawiający winien posiadać dokumentację projektową uzyskaną w drodze postępowania przewidzianego w ustawie odpowiedniego dla prac projektowych a więc w trybie przetargu ograniczonego lub w wyniku negocjacji lub zamówienia z wolnej ręki po przeprowadzeniu konkursu.

Tryb przetargu ograniczonego określony w **par. 47 i 48** z uwzględnieniem warunków podanych w **ust. 2 pkt. 6 par. 48** uwzględniających – „opis warunków udziału w postępowaniu, w tym odnoszących się do właściwości wykonawcy wraz z podaniem ich znaczenia oraz opis sposobu dokonywania oceny spełnienia tych warunków” może służyć wyłonieniu wykonawcy prac projektowych. W postępowaniu uwzględnione zostanie poza kryterium cenowym, dodatkowe kryteria odnoszące się do wykonawcy, jego dotychczasowej działalności, osiągnięć, możliwości i wartość tych kryteriów w kwalifikowaniu oferentów. Należy zwrócić uwagę na możliwość stosowania przez zamawiających prace projektowe przewidzianego w ustawie trybu negocjacji z ogłoszeniem o którym mowa w **oddziale 3 w art. 54 ÷ art. 60** w przypadku gdy występują warunki o których mowa w **art. 55 ust. 1 pkt. 2 i 3 a także 5** polegające na niemożności wcześniejszego ustalenia cech przedmiotu zamówienia i dokonaniu jego wyceny. Negocjacje prowadzone poufnie mają zapewnić zamawiającemu doprecyzowanie przedmiotu zamówienia a także warunków umowy.

W wyniku przeprowadzonych negocjacji po udostępnieniu wszystkim uczestnikom jej wyników, zamawiający zaprasza wszystkich negocjujących do składania ofert. Oferty nie mogą mieć charakteru opracowań projektowych.

Przewidziany w ustawie w oddziale **5 art. 66÷art. 68** tryb udzielania **zamówienia publicznego z tzw. wolnej ręki na prace projektowe** może mieć **zastosowanie w przypadku gdy dotyczy to:**

- ochrony praw wyłączonych wynikających z odrębnych przepisów - w tym przypadku praw autorskich,
- udzielania zamówienia w zakresie działalności twórczej i artystycznej,
- gdy przeprowadzono konkurs w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki autora wybranej pracy konkursowej,
- rozszerzenia dotychczasowego zamówienia o zakres nie przekraczający 20% wartości realizowanego zamówienia.

Zamawiający mając zamiar udzielenia zamówienia z wolnej ręki o wartości przekraczającej kwotę progową 60 000 EURO ma **obowiązek zawiadomić o tym Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. – art. 67 ust. 2**

Konkurs jako postępowanie poprzedzające udzielenie zamówienia na wykonanie prac projektowych w drodze przeniesienia praw do wybranej pracy konkursowej jest szczegółowo opisane w ustawie w **art. 110 do art. 127** i znajomość zawartych w tym rozdziale postanowień powinna być powszechna wśród uczestniczących w konkursie jak i wśród architektów członków sądów konkursowych.

Należy zwrócić uwagę na definicję konkursu zawartą w art. 110 wskazującą na obowiązek **respektowania praw autorskich** do nagrodzonej pracy w konkursie.

W art. 111 stwierdza się, że w konkursie mogą być przyznawane nagrody pieniężne lub rzeczowe lub **zaproszenie do negocjacji bez ogłaszania** co najmniej dwóch autorów wybranych prac konkursowych lub **zaproszenie do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki** autora wybranej pracy konkursowej. Są to dwa rodzaje postępowań zmierzających do udzielenia zamówienia publicznego, po rozstrzygnięciu konkursu, szczegółowo przedstawione odpowiednio w **oddziale 4 w art. 61 ÷ art. 65 i w oddziale 5 art. 67÷ art. 68.**

Niewątpliwie bardziej korzystnym i jednoznacznym postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego po rozstrzygnięciu konkursu są negocjacje w trybie zamówienia z wolnej ręki z jednym zwycięskim autorem pracy konkursowej, gdyż w trakcie ich prowadzenia nie występują możliwości przewartościowania rozstrzygnięć sądu konkursowego jedynie z **powodów niemerytorycznych.**

Godny zwrócenia uwagi jest zapis w **art. 11 ust. 5** przywołujący zasadę ustalenia wartości konkursu o której mowa w **art. 35** ale także i przede wszystkim należy korzystać z postanowień zawartych w **art. 33 ust. 1 pkt. 2 i ust. 3 pkt. 2** – odwołujących się do **Rozporządzenia R.M. z dn. 18 maja 2004r** „w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym” Zamawiający jest obowiązany do stosowania się przy wycenie prac projektowych będących przedmiotem zamówienia publicznego do zasad przedstawionych w Rozporządzeniu. Wartością konkursu jest wyceniony zgodnie z Rozporządzeniem przedmiot zamówienia – pełna dokumentacja projektowa.

Tak w przetargu ograniczonym jak i w postępowaniu konkursowym bardzo istotnym jest zawartość **ogłoszenia o przetargu i ogłoszeniu a także w regulaminie konkursu.**

W tych przygotowanych przez zamawiającego dokumentach i tylko w nich muszą być zawarte wszystkie wymagania konieczne do spełnienia przez ubiegających się o uczestnictwo w postępowaniu które w trakcie postępowania nie mogą być zmieniane. Jednoznacznie zostało to postanowione odpowiednio w **art. 48 i art. 115 i art. 116** ustawy. W regulaminie konkursu poza wymaganiami dotyczącymi przedstawienia przez uczestników odpowiednich dokumentów i informacji o przebiegu konkursu muszą być zawarte między innymi postanowienia dotyczące przejścia autorskich praw majątkowych do wykonanej pracy ze szczegółowym określeniem pól eksploatacji prac konkursowych a w ogłoszeniu podany tryb obowiązujący po rozstrzygnięciu konkursu; tryb negocjacji bez ogłaszania w przypadku wyboru dwóch najlepszych prac lub w trybie zamówienia z wolnej ręki w przypadku wyboru jednej pracy. W przypadku konkursu jedynym odpowiednim wymaganym dokumentem od jego uczestnika powinny być uprawnienia budowlane o których mowa w **art. 118 ust. 2**.

W **art. 112 ust. 1** stwierdza się że **organizatorem konkursu** na zlecenie Zamawiającego może zgodnie z zapisem w **art. 15 ust. 2** może być inna jednostka organizacyjna lub osoba trzecia np. SARP. To istotne dla fachowej organizacji konkursu. Trzeba także wskazać na zapis w **art. 112** w którym określa się **skład i kwalifikacje przewodniczącego i członków sądu konkursowego** a w **art. 113** jego **kompetencje i niezależność** w ocenie prac konkursowych szczególnie w odniesieniu do postanowienia zawartego w **art. 179 ust. 1 pkt. 16 wyłączającego** ostateczne rozstrzygnięcia sądu konkursowego dotyczące wyboru najlepszej lub najlepszych prac z **prawa do protestu i odwołania**.

Prawo to przysługuje uczestnikom konkursu do procedury postępowania przed ostateczną kwalifikacją prac w konkursie o postępowaniach poniżej progu 6 000 EURO.

Postępowanie w procedurach odwoławczych zostało szczegółowo określone w **Dziale VI Rozdział 1 – art. 179 ÷ art. 198** obejmujące prawo do protestu, odwołania i skargi do sądu.

Należy także przypomnieć, że w ustawie Prawo Zamówień Publicznych obowiązują tzw. progi finansowe wskazujące na określony tryb postępowania i obowiązywania przepisów ustawy:

- do wartości przedmiotu zamówienia stanowiącego równowartość 6 000 EURO nie stosuje się procedur przewidzianych ustawą,
- do wartości przedmiotu zamówienia stanowiącego równowartość 60 000 EURO stosuje się procedury uproszczone wg regulaminu postępowania opracowanego przez zamawiającego zawierającego przesłanie wskazane w **art.4a**. Dotyczy to także zamówień na prace projektowe przeprowadzanych w trybie przetargu ograniczonego czy poprzedzonych konkursem, negocjacji bez ogłaszania lub negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki, o ile zamawiający podejmie taką decyzję.

- Postanowienie zawarte w **art. 24 ust. 2 pkt. 1** jednoznacznie wskazuje na możliwość udzielenia zamówienia publicznego wykonawcom, którzy uczestniczą w postępowaniu przewidzianym w **art. 62 ust. 1 pkt. 2 lub art. 67 ust. 1 pkt. 1 i 2** a więc negocjacjach bez ogłoszenia i negocjacjach w trybie zamówienia z wolnej ręki po przeprowadzonym postępowaniu konkursowym.

Przygotowując się do udziału w postępowaniu o udzielenia zamówienia publicznego należy zwrócić baczną uwagę na wymogi zamawiającego warunkujące dopuszczenie do tego postępowania. Wymagania zamawiającego w stosunku do oferentów nie mogą być nadmierne i nie mogą przekraczać zasad o których mowa w **art. 22** ustawy. Dotyczy to także **dokumentów** które obowiązuje jest przedstawić ubiegający się o zakwalifikowanie do postępowania o udzielenia zamówienia publicznego (dotyczy to także uczestników w konkursie)- **ale niezbędnych do przeprowadzenia postępowania** zawartych w ogłoszeniu lub zaproszeniu do składania ofert – **art. 25**. Obowiązek ten dotyczy postępowań o wartości zamówienia przekraczającego progi finansowe o których mowa w **art. 11 ust. 8**. Dopuszcza się **możliwość uzupełnienia braków lub dokonania sprostowań** w przedłożonych dokumentach. Możliwość taką daje Zamawiającemu i oferentom zapis zawarty w **art. 26 ust. 3 i 4** ustawy.

Rażąco niska cena jest problemem związanym z tzw. dumpingiem, zjawiskiem ujemnie wpływającym na relacje między wynagrodzeniem za prace a jej jakością tak istotną, brzemiennej w skutki w zamawianiu prac projektowych.

Zdefiniowanie rażąco niskiej ceny w sposób parametryczny w ustawie jest niemożliwe ze względu na wyrok Trybunału Sprawiedliwości w Strasburgu, który uznał takie określenie za naruszenie uczciwej konkurencji. W związku z tym w ustawie w **art. 89** przewidziano skutki wynikające z przedstawienia rażąco niskiej ceny, a w **art. 90** przewidziano procedurę dla ustalenia czy oferta z rażąco niską ceną podlega odrzuceniu i nie braniu pod uwagę przez Zamawiającego. Do przeprowadzenia tej procedury i informowaniu wszystkich uczestników postępowania obowiązuje jest Zamawiający .

Prawo Zamówień Publicznych jednoznacznie stwierdza w **art. 24 ust. 2 pkt. 1**, że **wykluczeniu z trybu zamówień publicznych nie podlegają wykonawcy, którzy uczestniczyli w postępowaniu poprzedzającym udzielenie zamówienia publicznego na prace projektowe** a szczególnie gdy są **autorami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** a także w przypadkach określonych w **art. 62 ust. 1 pkt. 2** – gdy został przeprowadzony konkurs w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji bez ogłoszenia co najmniej autorów dwóch wybranych prac konkursowych i w **art. 67 ust. 1 pkt. 1 i 2** gdy dotyczy to zamówienia z wolnej ręki jednemu wykonawcy z przyczyn związanych z **ochroną praw wyłącznych** wynikających z odrębnych przepisów (np. prawa

autorskiego i praw pokrewnych), w przypadku udzielania zamówienia w zakresie działalności twórczej i artystycznej, przeprowadzono konkurs i wybrano jedną pracę konkursową .

Wyrażam nadzieję że ten tekst przygotowany specjalnie w formie skrótowej pozwoli uczestnikom postępowania o uzyskanie zamówienia publicznego na prace projektowe na łatwiejsze zapoznanie się ze szczególnym nie łatwym w odbiorze tekstem ustawy Prawo Zamówień Publicznych i pomoże w sprawniejszym i z efektem powodzenia, uczestniczenie w procedurach przewidzianych w ustawie.

opracował
arch. Janusz Bolesław Jaworski
Prezes Izby GPA
b. arbiter UZP

PS. Oczekuję od korzystających z tego tekstu uwag, które mogły by przyczynić się do jego udoskonalenia. Z góry dziękuję

Lipiec 2006